

Financiële kanten van het laten overstaan van één-dagskuikens

N. Bondt, bedrijfseconoom bij het IKC-Landbouw

J. van Harn, onderzoeker vleeskuikenhouderij bij Praktijkonderzoek Pluimveehouderij (ff)

Uit Amerikaans en recent Nederlands onderzoek is gebleken dat kuikens die 24 uur in transportkatten in de broederij hebben gestaan voordat ze worden opgezet, technisch beter presteren dan kuikens die op de dag van afrapen al opgezet worden. In dit artikel wordt beschreven welke financiële consequenties het één dag later opzetten van kuikens heeft, voor zowel kuikenmester als broeder.

Gevolgen voor de vleeskuikenhouder

Uit het onderzoek van PP bleek dat de kuikens met 24 uur wachttijd een gunstiger voerconversie hadden (2 punten) en het eindgewicht haalden in een kortere productieperiode (1 dag korter). Uit Amerikaans onderzoek bleek ook nog dat de uitval gunstiger was, maar dat laatste is in het PP-onderzoek niet gevonden (zie het artikel van Meijerhof en Van Harn in Pluimveehouderij nr 35 (1995), pg. 10-11). Bijna twee punten voerconversie en één dag kortere mestperiode. Die beide verbeteringen betekenen op een bedrijf met 50.000 kuikenplaatsen een aanzienlijk hogere arbeidsopbrengst. Bij een kuikenprijs van 56 cent, een voerprijs van f 55 /100 kg en de huidige opbrengstprijzen van f 1,50 per kg levend gewicht is de resultaatverbetering ruim f 6.000 per jaar.

Gevolgen voor de broederij

In de voorgaande berekening is de kuikenprijs gelijk verondersteld. Wanneer we als uitgangspunt nemen dat de kuikens 'overstaan' op de broederij dan is deze veronderstelling niet juist, omdat de kuikenbroeder extra kosten zal moeten maken om de kuikens een etmaal 'over te houden'. Hoe groot deze kosten voor de broederij zijn wordt hierna beschreven.

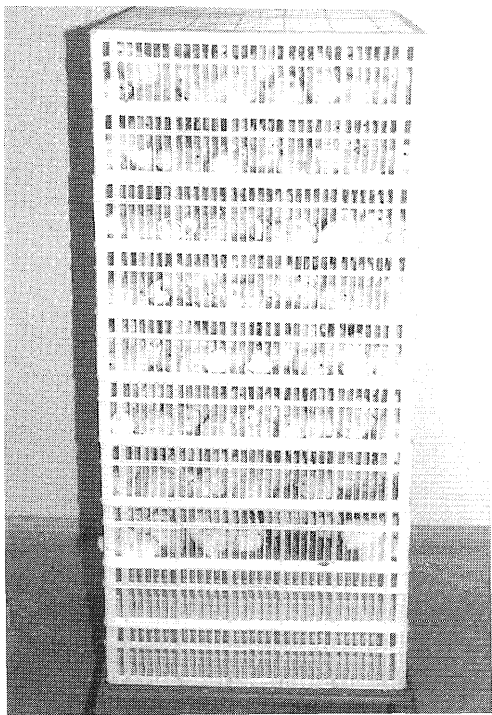
We zijn uitgegaan van een broederij met een capaciteit van 700.000 uitkomende kuikens per week. Bij vier uitkomsten per week betekent dat gemiddeld 175.000 kuikens per uitkomst. Een grote uitkomst in het begin van de week kan echter ook (ruim) 200.000 kuikens zijn.

Voor deze kuikens moet een aparte opslagruimte beschikbaar zijn, die goed geconditioneerd kan worden. Verwarming zal niet echt nodig zijn, omdat de kuikens zelf voldoende warmte produceren. Wel zal bij lage buitentemperaturen de ventilatielucht wat voorverwarmd moeten worden, bijvoorbeeld met behulp van een warmtewisselaar.

De kuikens kunnen gewoon in de kuikenkatten blijven staan en in stapels in de opslag worden gezet. We hebben aangenomen dat als ongeveer de helft van het vloeroppervlak bezet wordt met gestapelde katten, er geen problemen zullen zijn met de luchtverversing. Op die manier kunnen ruim 2.000 één-dagskuikens opgeslagen worden per m² oppervlakte. De opslagruimte voor 200.000 kuikens zal dus een oppervlakte van 100 m² moeten hebben.

We gaan er vanuit dat iedere uitkomst in een schoongemaakte opslagruimte moet komen. Dit betekent dat deze ruimte telkens

moet worden gereinigd en gedesinfecteerd. In de berekening gaan we uit van twee opslagruimtes. We hebben de indruk dat de meeste broederijen daaraan de voorkeur geven, omdat het werken met één opslagruimte een behoorlijk strakke planning vereist. Verder heeft de broederij twee keer zoveel kuikenkragen nodig. Vlak voor aflevering moeten de kuikens nog een keer worden nagekeken. Dit is een extra handeling en dat betekent hogere arbeidskosten. Kort samengevat gaat het om de kosten van twee aparte opslagruimtes, extra kuikenkragen, klimaatbeheersing, reiniging en extra arbeid voor het afleveren. Bij een geschatte investering van f 1.100 per m² vergen de twee opslagruimtes een totale investering van f 220.000 (2 x 100 m²). Uitgaande van 10% voor afschrijving, rente en onderhoud, komen de kosten op f 22.000 per jaar.

De extra kuikenkragen betekenen een investering van zo'n f 50.000. Bij 20% kosten (= rente + afschrijving) is dat f 10.000 per jaar.

De elektriciteitskosten voor de luchtconditionering schatten we op f 2.000 per jaar. Voor de berekening stellen we de verwarmingskosten op nul.

We nemen aan dat een opslagruimte in één uur gereinigd kan worden. De extra arbeid per keer reinigen is dus f 35. Op jaarbasis bedragen deze kosten f 7.300. Voor ontsmettingsmiddel tellen we hier nog f 700 bij op. De totale reinigingskosten komen daarmee op f 8.000 per jaar.

Het nakijken (+ enten) van alle kragen vóór aflevering brengt extra arbeid met zich mee. Deze extra arbeid wordt geschat op ruim f 21.000 per jaar.

Als deze kuikenbroederij ervoor kiest om alle kuikens 24 uur te laten staan, dan kost dat circa f 63.000 per jaar (zie tabel).

De kuikenbroederij heeft een productie van 700.000 kuikens per week, dat is 36,4 miljoen kuikens per jaar. De jaarlijkse kostenverhoging komt dus neer op 0,17 ct/ kuiken.

Tabel: overzicht meerkosten op de broederij.

Kostenpost	Bedrag per jaar (gld)
Opslagruimtes	22.000 ^{*)}
Extra kuikenkragen	10.000
Klimaatbeheersing	2.000
Reinigen en ontsmetten	8.000
Extra arbeid afleveren	21.000
Totale meerkosten	63.000
d.i. per kuiken (in centen)	0,17

^{*)} uitgaande van twee opslagruimtes.

Let op: alle genoemde bedragen zijn incl. BTW.

Kanttekeningen

De broederij heeft overigens niet alleen te maken met investeringen en extra kosten. Het werk zal ook anders georganiseerd moeten worden en dat kan bepaalde problemen opleveren. Een voorbeeld van een knelpunt is dat de kuikens die op vrijdag zijn afgeraapt, op zaterdag naar de vleeskuikenbedrijven moeten worden gebracht.

In de praktijk zullen niet alle kuikens een etmaal worden overgehouden. In de eerste plaats geldt dat voor exportkuikens, die een lange transporttijd hebben. Verder bestaat de indruk dat de wat lichtere kuikens van jonge moederdieren minder geschikt zijn voor een wachtperiode. Ook kuikens van zgn. risico-koppels moeten apart worden gehouden van de overige kuikens (in verband met de besmettingsdruk) en kunnen daarom beter direct worden geplaatst.

Ook het seizoen (zomer/winter) kan van invloed zijn of men de kuikens al dan niet een dag laat overstaan. In de zomer is immers de uitkomst onregelmatiger dan in de winter.

Conclusie

De hogere kosten van de kuikenbroederij kunnen bij deze uitgangspunten worden goedge maakt door een prijsverhoging van (*afgerond*) 0,2 cent per kuiken. Die hogere kuikenprijs betekent voor een vleeskuikenhouder met 50.000 kuikens jaarlijks bijna f 700 hogere aankoopkosten. De te verwachten resultaatverbetering van f 6.000 weegt hier ruimschoots tegen op. Wel zal het werk op de broederijen anders georganiseerd moeten worden. □